

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра судової медицини

ПІДТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

11 вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

2022

2
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 липня 2022 року).

Розробники:
доцент кафедри, д.ю.н., доцент Терзі О.О.
доцент кафедри, к.ю.н., доцент Фучеджі В.Д..

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри судової медицини
Протокол № 12 від 24.06.2022 р.

Завідувач кафедри Григорій КРИВДА

Погоджено із гарантом ОПП Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з медико-біологічних дисциплін
ОНМедУ
Протокол № 6 від 30.06.2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін ОНМедУ

 Олена Аппельханс

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Обов'язкова дисципліна</i>
Кредитів: 3	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Рік підготовки: 1</i>
Годин: 90	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семестр I</i>
Змістових модулів: 2		<i>Лекції (10 год.)</i>
		<i>Семінарські (28 год.)</i>
		<i>Практичні (0 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (52 год.)</i>
		<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
		<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі медичної деонтології та створення необхідних передумов для подальшого оволодіння клінічними дисциплінами.

Завдання:

1. Засвоєння здобувачем теоретичних знань, необхідних для побудови оптимальної моделі поведінки при спілкуванні із пацієнтами.
2. Надання здобувачеві сучасної інформації щодо нормативно-правового регулювання професійної діяльності лікаря.
3. Набуття відповідних навичок професійного спілкування в колективі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

• Загальних (ЗК):

- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність працювати в команді.
- ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії.
- ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем
- ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав и свобод людини і громадянина в Україні

• Спеціальних (СК):

- СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані
- СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати

професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- визначення медичної етики і деонтології, їх ролі у сучасній структурі медичних наук та історичні етапи становлення.
- основні етичні закони та позиції в медицині.
- сучасні моделі взаємовідносин між лікарем та пацієнтом.
- основні положення міжнародних на національних нормативних документів, актів та декларацій, що регламентують права пацієнта та лікаря.
- поняття про ятрогенії, причини їх виникнення та наслідки.
- визначення та сутність лікарської таємниці, правових документів, що гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні.
- визначення поняття «лікарські помилки», різновидів та основних причин лікарських помилок.
- поняття про біоетику та біомедичну етику, сферу їх застосування у сучасному суспільстві.
- морально-правових аспектів забезпечення права людини на життя та смерть.
- деонтологічних засад взаємовідносин у медичних колективах та спілкування із пацієнтами та їх родичами.

Вміти:

- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця.
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- дотримуватись у своїй діяльності основних положень міжнародних правових актів гуманістичного спрямування та регламентуючих правових документів стосовно фахової діяльності.
- оцінювати сучасні підходи до проблем еутаназії.
- використовуючи принципи медичної деонтології, запобігати виникненню ятрогенії і корегувати наслідки ятрогенних впливів.
- демонструвати розуміння нормативно-правового регулювання взаємовідносин лікар-пацієнт, лікар-родичі пацієнта.
- усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загально-освітній культурний рівень.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Зміст та основні поняття медичної деонтології.

Тема 1. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи.

Поняття медичної етики та деонтології. Етапи становлення медичної деонтології. Зміст професійної етики та деонтології. Етика медичного працівника. Основні задачі медичної деонтології. Основні положення та принципи медичної етики. Характеристика якостей особистості медичного працівника. Клятва Гіппократа. Клятва лікаря. Етичний

кодекс лікаря. Прикладна етика. Специфіка й різновиди професійної етики. Загальні принципи професійної етики. Психологічні аспекти медичної деонтології. Природне право на життя та охорону здоров'я.

Тема 2. Міжнародна регламентація правового статусу пацієнта. Лікарська таємниця: моральні та правові аспекти.

Міжнародні документи з питань біоетики та прав людини (Гельсінська декларація, Конвенція Ради Європи «Про захист прав та гідності людини у зв'язку з використанням досягнень біології та медицини», Універсальна декларація з біоетики ЮНЕСКО). Моральні цінності лікаря (життя, здоров'я, милосердя, співпереживання, тощо.). Поняття лікарської таємниці. Правові та етичні підходи до паліативної та хоспісної допомоги. Проблеми життя та смерті в правовому та етичному аспектах. Право на лікарську таємницю. Правова регламентація лікарської таємниці. Суб'єкти збереження лікарської таємниці. Порядок розголошення лікарської таємниці. Відповіді на запити. Відповідальність за розголошення лікарської таємниці. Значення медичної документації. Правові аспекти роботи медичних працівників.

Змістовий модуль 2.

Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар-пацієнт».

Тема 3. Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта. Лікарська помилка: моральні та правові аспекти.

Поняття та види прав пацієнта. Деонтологічні аспекти прав пацієнта. Етичні аспекти прав пацієнта. Поняття лікарської помилки. Моральні аспекти лікарських помилок. Правові аспекти лікарських помилок. Об'єктивні причини лікарських помилок. Суб'єктивні причини лікарських помилок. Види лікарських помилок з медичної точки зору. Види лікарських помилок з юридичної точки зору. Доведення вини медичних працівників. Особливості взаємовідносин лікаря і пацієнта. Розуміння хворого з боку лікаря. Вплив добрих взаємовідносин на лікувальний процес. Проблема правди у стосунках між лікарем і пацієнтом. Психологічні і психічні прояви окремих видів соматичних захворювань.

Тема 4. Особливості медичної етики і деонтології в клінічній медицині.

Етико-правові підходи в залежності від галузі практичної медицини. Біоетичні проблеми сучасної української медицини. Етико-правові аспекти хірургії. Особливості медичної етики і деонтології у терапевтичних відділеннях. Особливості медичної етики і деонтології в хірургічних відділеннях. Особливості медичної етики і деонтології в акушерсько-гінекологічній клініці. Особливості медичної етики і деонтології в педіатрії. Основні деонтологічні підходи в онкології та психіатрії. Етичні проблеми в сучасній психотерапії та геронтології. Вакцинопрофілактика та біоетика. Репродуктивне та терапевтичне клонування з точки зору біоетики. Етичні та юридичні аспекти нових генно-інженерних технологій. Комп'ютерні технології, психотехнології – нові виклики біоетики. Біоетика та медична генетика. Принцип предостороги. Юридичні та етичні питання застосування технології стовбурових клітин в Україні. Бізнес-інтереси та моральність лікаря.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1. Зміст та основні поняття медичної деонтології.						
Тема 1. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи.	30	4	10	0	0	16
Тема 2. Міжнародна регламентація правового статусу пацієнта. Лікарська таємниця: моральні та правові аспекти.	18	2	6	0	0	10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	48	6	16	0	0	26
Змістовий модуль 2. Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар-пацієнт».						
Тема 3. Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта. Лікарська помилка: моральні та правові аспекти.	20	2	6	0	0	12
Тема 4. Особливості медичної етики і деонтології в клінічній медицині.	22	2	6	0	0	14
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	42	4	12	0	0	26
<i>Індивідуальні завдання</i>	0	0	0	0	0	0
Усього годин	90	10	28	0	0	52

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Зміст та основні поняття медичної деонтології		
1.	Тема 1. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Лекція 1.	2
2.	Тема 1. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи. Лекція 2.	2
3.	Тема 2. Міжнародна регламентація правового статусу пацієнта. Лікарська	2

	таємниця: моральні та правові аспекти. Лекція 3.	
Змістовий модуль 2. Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар-пацієнт»		
4.	Тема 3. Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта. Лікарська помилка: моральні та правові аспекти. Лекція 4.	2
5.	Тема 4. Особливості медичної етики і деонтології в клінічній медицині. Лекція 5.	2
	Разом	10

5.2. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Зміст та основні поняття медичної деонтології		
1.	Тема 1. Семінарське заняття 1. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 1. Виконання тестових завдань за темою 1.	2
2.	Тема 1. Семінарське заняття 2. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 1. Виконання тестових завдань за темою 1.	2
3.	Тема 1. Семінарське заняття 3. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 1. Виконання тестових завдань за темою 1.	2
4.	Тема 1. Семінарське заняття 4. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 1. Виконання тестових завдань за темою 1.	2
5.	Тема 1. Семінарське заняття 5. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 1. Виконання тестових завдань за темою 1.	2
6.	Тема 2. Семінарське заняття 6. Міжнародна регламентація правового статусу пацієнта. Лікарська таємниця: моральні та правові аспекти. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 2. Виконання тестових завдань за темою 2.	2
7.	Тема 2. Семінарське заняття 7. Міжнародна регламентація правового статусу пацієнта. Лікарська таємниця: моральні та правові аспекти.	2

	Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 2. Виконання тестових завдань за темою 2.	
8.	Тема 2. Семінарське заняття 8. Міжнародна регламентація правового статусу пацієнта. Лікарська таємниця: моральні та правові аспекти. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 2. Виконання тестових завдань за темою 2.	2
Змістовий модуль 2. Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар-пацієнт»		
9.	Тема 3. Семінарське заняття 9. Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта. Лікарська помилка: моральні та правові аспекти. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 3. Виконання тестових завдань за темою 3.	2
10.	Тема 3. Семінарське заняття 10. Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта. Лікарська помилка: моральні та правові аспекти. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 3. Виконання тестових завдань за темою 3.	2
11.	Тема 3. Семінарське заняття 11. Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта. Лікарська помилка: моральні та правові аспекти. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 3. Виконання тестових завдань за темою 3.	2
12.	Тема 4. Семінарське заняття 12. Особливості медичної етики і деонтології в клінічній медицині. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 4. Виконання тестових завдань за темою 4.	2
13.	Тема 4. Семінарське заняття 13. Особливості медичної етики і деонтології в клінічній медицині. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 4. Виконання тестових завдань за темою 4.	2
14.	Тема 4. Семінарське заняття 14. Особливості медичної етики і деонтології в клінічній медицині. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою 4. Виконання тестових завдань за темою 4.	2
	Разом	28

5.3. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Зміст та основні поняття медичної деонтології		
1.	Тема 1. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення у сучасному суспільстві. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи. Підготовка до семінарських занять 1 – 5.	16
2.	Тема 2. Міжнародна регламентація правового статусу пацієнта. Лікарська таємниця: моральні та правові аспекти. Підготовка до семінарських занять 6 – 8.	10
Змістовий модуль 2. Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар-пацієнт»		
3.	Тема 3. Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта. Лікарська помилка: моральні та правові аспекти. Підготовка до семінарських занять 9 – 11.	12
4.	Тема 4. Особливості медичної етики і деонтології в клінічній медицині. Підготовка до семінарських занять 12 – 14.	14
	Разом	52

7. Методи навчання

Лекційні заняття: словесні (лекції, лекції з аналізом конкретних ситуацій); наочні (мультимедійні презентації, презентація результатів власних досліджень).

Семінарські заняття: словесні (обговорення тем семінарських занять, розповідь, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій).

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійна робота з інтернет-джерелами, самостійна підготовка доповідей, есе, рефератів.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання виконання індивідуального завдання;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на семінарському занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми, участь здобувачів в обговоренні проблемних ситуацій
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка теоретичних знань за темою заняття:
 - методи: оцінювання виконання тестових завдань за відповідною темою
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
3. Оцінка практичних навичок з теми заняття:
 - методи: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідною темою
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне семінарське заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на семінарському занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні поставлених задач, повно і обґрунтовано виклав зміст питань, запропонованих для висвітлення; ознайомлений з джерелами і правильно їх аналізує; розуміє причинно-наслідкові зв'язки; вміє співставляти різні точки зору, аналізувати їх; вільно володіє термінологією; допускається одна-дві не грубі помилки граматичного характеру.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні поставлених задач, правильно відповів на поставлені запитання, допустивши незначні неточності у викладенні фактичного матеріалу; вміє співставляти різні точки зору, аналізувати їх; володіє термінологією.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні поставлених задач, зміст питань розкрив частково, порушивши логічну послідовність; недостатньо свідомо користується джерелами при розв'язанні професійних задач; стикається з труднощами в письмовому оформленні.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні поставлених задач, не зрозумів і не розкрив основного змісту питань; допустив ряд грубих помилок різного характеру; слабо володіє професійною термінологією; виявив нерозвиненість методичного мислення, відсутність мовної культури, неготовність до вирішення професійних проблем.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у семінарських заняттях, має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) x 40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до семінарських занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації

Навчально-методична література:

1. Ковальова О., Лисовий В., Амбросова Т. та ін. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. - К.: вид-во Медицина, 2017. – 392 с.
2. Основи деонтології: навчальний посібник [Електронний ресурс]: навч. посібн. для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ укл. Ю.В. Копчинська, С.Б.Латенко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (558 КБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 87 с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Поняття медичної етики та деонтології.
2. Етапи становлення медичної деонтології.
3. Зміст професійної етики та деонтології.
4. Етика медичного працівника.
5. Основні задачі медичної деонтології.
6. Основні положення та принципи медичної етики.
7. Характеристика якостей особистості медичного працівника.
8. Клятва Гіппократа.
9. Клятва лікаря.
10. Етичний кодекс лікаря.
11. Прикладна етика.
12. Специфіка й різновиди професійної етики.
13. Загальні принципи професійної етики.
14. Психологічні аспекти медичної деонтології.
15. Природне право на життя та охорону здоров'я.
16. Міжнародні документи з питань біоетики та прав людини.
17. Моральні цінності лікаря.
18. Поняття лікарської таємниці.
19. Право на лікарську таємницю.
20. Правова регламентація лікарської таємниці.
21. Суб'єкти збереження лікарської таємниці.
22. Порядок розголошення лікарської таємниці.
23. Відповіді на запити.
24. Відповідальність за розголошення лікарської таємниці.
25. Значення медичної документації.
26. Правові аспекти роботи медичних працівників.

27. Поняття та види прав пацієнта.
28. Деонтологічні аспекти прав пацієнта.
29. Правові та етичні підходи до паліативної та хоспісної допомоги.
30. Поняття лікарської помилки.
31. Моральні аспекти лікарських помилок.
32. Правові аспекти лікарських помилок.
33. Сучасні світові підходи до питання евтаназії.
34. Об'єктивні причини лікарських помилок.
35. Суб'єктивні причини лікарських помилок.
36. Види лікарських помилок з медичної точки зору.
37. Види лікарських помилок з юридичної точки зору.
38. Доведення вини медичних працівників.
39. Особливості взаємовідносин лікаря і пацієнта.
40. Розуміння хворого з боку лікаря.
41. Вплив добрих взаємовідносин на лікувальний процес.
42. Проблема правди у стосунках між лікарем і пацієнтом.
43. Психологічні і психічні прояви окремих видів соматичних захворювань.
44. Проблеми життя та смерті в правовому та етичному аспектах.
45. Етико-правові підходи в залежності від галузі практичної медицини.
46. Біоетичні проблеми сучасної української медицини.
47. Етико-правові аспекти хірургії.
48. Особливості медичної етики і деонтології у терапевтичних відділеннях.
49. Особливості медичної етики і деонтології в хірургічних відділеннях.
50. Особливості медичної етики і деонтології в акушерсько гінекологічній клініці.
Особливості медичної етики і деонтології в педіатрії.
51. Основні деонтологічні підходи в онкології та психіатрії.
52. Етичні проблеми в сучасній психотерапії та геронтології.
53. Вакцинопрофілактика та біоетика.
54. Репродуктивне та терапевтичне клонування з точки зору біоетики.
55. Етичні та юридичні аспекти нових генно-інженерних технологій.
56. Комп'ютерні технології, психотехнології – нові виклики біоетики.
57. Біоетика та медична генетика.
58. Принцип предостороги.
59. Юридичні та етичні питання застосування технології стовбурових клітин в Україні.
60. Бізнес-інтереси та моральність лікаря.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Ковальова О., Лисовий В., Амбросова Т. та ін. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. - К.: вид-во Медицина, 2017. – 392 с.
2. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитоновна О.І. Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. – 720 с.
3. Паліативна та хоспісна допомога: підручник / [Вороненко Ю. В. та ін.]; за ред. акад. НАМН України Ю. В. Вороненка, чл.-кор. НАМН України Ю. І. Губського; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. - Вінниця: Нова Книга, 2017. - 385 с.
4. Основи деонтології: навчальний посібник [Електронний ресурс]: навч. посібн. для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ укл. Ю.В. Копчинська, С.Б.Латенко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (558 КБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 87 с.

5. Біоетика: Методичні вказівки для практичних занять. Львів: ЛНМедУ ім. Д. Галицького, 2020. – 76 с.
6. Запорожан В. Н. Между добром и злом: нравственное самоопределение человека: монография / В. Н. Запорожан, И. А. Донникова, В. Б. Ханжи. - Одесса : ОНМедУ, 2020. - 264 с.
7. Єхалов В.В. Та Ін. Медична Деонтологія Очима Лікаря За Фахом «Загальна Практика-Сімейна Медицина» / В.В. Єхалов, М.Клигуненко, О.Ю. Муризіна //Сімейна Медицина. - 2017. - № 6. – С. 33 – 35.

Додаткова:

1. Терзі О. О. Концепція адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я ч.2 / О. О. Терзі: [моногр.]. – Київ; Одеса : Фенікс, – 2022. – 368 с.
2. Терзі О.О. Генеза становлення предиктивної медицини / Терзі О. О. // WidomocsiLekarskie . – 2019. – Том LXXII. – С. 99-102 (SCOPUS).
3. Жовнерчук В., Голумбевська М. Моральна та Юридична Відповідальність За Незаконне Розголошення Лікарської Таємниці //Журнал Головної Медичної Сестри. – 2017. - № 2. – С.42 – 47.
4. Спиця Н.В. Деонтологія в медицині. Навчально-методичний посібник для студентів II курсу медичних та фармацевтичних факультетів. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 60 с.
5. Кримінальна відповідальність працівників закладу охорони здоров'я: сучасні тенденції. Навчальний посібник / С.П. Кошова, З.В. Гбур, О.І. Пархоменко-Куцевіл. – Кам'янець-Подільський: ТОВ “Друкарня Рута”, 2021. – 104 с.
6. Медичне право України: навчальний посіб. / І.В. Чеховська. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. - 480 с.

Міжнародні та регіональні стандарти:

1. Декларація про медичну допомогу, орієнтовану на пацієнта / Міжнародний альянс організацій пацієнтів, від 24.02.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.patientsorganizations.org>
2. Декларація про політику в галузі дотримання прав пацієнта в Європі / Європейська консультативна нарада ВООЗ з прав пацієнта, 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.who.int/genomics/public/eu_declaration1994.pdf
3. Джакартська декларація про провідну роль зміцнення здоров'я у XXI столітті / ВООЗ, 21-25 липня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/jakarta/declaration/en/index1.html>
4. Європейська соціальна хартія / Рада Європи, від 03.05.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062
5. Європейська хартія прав пацієнтів, листопад 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.activecitizenship.net/patients-rights/projects/29-european-charter-of-patients-rights.html>
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод / Рада Європи, від 04.11.1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
7. Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування Біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину / Рада Європи, від 04.04.1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_334
8. Конвенція про права інвалідів. ООН, від 13.12.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
9. Лісабонська декларація про права пацієнта / Всесвітня медична асоціація. Асамблея ВМА, вересень-жовтень 1981р., переглянута у 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.med-pravo.ru/Ethics/LisbonDecl.htm>

10. Міжнародні керівні принципи етики для біомедичних досліджень на людині / Рада міжнародних організацій медичних наук, 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fhi.org/training/fr/retc/pdf_files/cioms.pdf

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. www.gmc-uk.org - General Medical Council (GMC)
7. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація